

SFS 1976: 998

Utkom från trycket
den 23 dec. 1976

Lag om ändring i vattenlagen (1918: 523);

utfärdad den 15 december 1976.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrives i fråga om vattenlagen (1918: 523)² dels att i rubriken före 4 kap. 17 § samt i 1 kap. 8 och 14 §§, 2 kap. 3 och 8 §§, 10 § 2 och 4 mom., 20 § 3 mom., 40 och 44 §§, 47 § 2 mom., 60 §, 3 kap. 11, 15, 16 och 28 §§, 4 kap. 5 §, 6 § 2 mom., 8, 14, 15 och 17–20 §§, 5 kap. 3, 11 och 12 §§, 6 kap. 3 § 2 mom., 9 och 27 §§, 7 kap. 39, 45 och 46 §§, 10 kap. 1 och 30 §§, 32 § 1, 3 och 4 mom., 33 §, 42 § 3 mom., 76 §,

¹ Prop. 1975/76: 215, JoU 1976/77: 9, rskr 1976/77: 47.

² Senaste lydelse av 6 kap. 3 § 1, 2 och 3 mom., 9 och 10 §§, 10 kap. 1–4, 11, 14 och 30 §§ 1919: 425, 3 kap. 8 §, 5 kap. 3, 11 och 12 §§, 7 kap. 61 §, 10 kap. 32 § 1 och 3 mom., 41 §, 42 § 1 mom., 78 §, 11 kap. 85 och 96 §§, 13 kap. 17 § 1920: 459, 10 kap. 53 och 77 §§, 11 kap. 94 § 1941: 614, 14 kap. 2 § 1944: 87, 1 kap. 14 § 1948: 479, 4 kap. 11 § 1949: 664, 10 kap. 76 §, 12 kap. 2 § och 13 kap. 5 § 1954: 122, 2 kap. 8 § och 10 § 2 och 4 mom. 1954: 124, 3 kap. 14 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 62 §, 11 kap. 46 §, 66 § 2 mom. och 67 § 1952: 235, 11 kap. 16 § 1955: 226, 7 kap. 39 § 1961: 48, 11 kap. 35 § 2 mom. 1961: 548, 2 kap. 44, 64–66 och 68 §§, 13 kap. 14 § och 14 kap. 6 § 1964: 110, 10 kap. 43 § 1967: 340, 2 kap. 35 §, 8 kap. 33, 40, 41 och 45 §§, 10 kap. 32 § 4 mom., 44, 68 och 74 §§, 11 kap. 59 § 1969: 393, 6 kap. 27 §, 11 kap. 35 § 1 mom. och 36 § 1969: 396, 4 kap. 6 § 2 mom. 1970: 1009, rubriken före 4 kap. 17 § samt 2 kap. 20 § 3 mom. och 47 § 2 mom., 3 kap. 11, 13, 16 och 28 §§, 4 kap. 10 och 17–20 §§, 7 kap. 46 §, 10 kap. 42 § 3 mom., 11 kap. 1, 3 och 9 §§, 27 § 6 mom., 34 §, 35 § 4 mom., 42, 72, 73 och 99 §§, 14 kap. 5 § 1 mom. 1971: 531, 7 kap. 36 och 45 §§, 10 kap. 33 § 1971: 1048, 2 kap. 40 och 60 §§ 1972: 722, 2 kap. 3 §, 4 kap. 5, 8, 9, 12, 14 och 15 §§, 10 kap. 21 och 57 §§, 11 kap. 48 § och 62 § 2 mom. samt 14 kap. 3 § 1974: 273.

11 kap. 1, 3, 9 och 16 §§, 27 § 6 mom., 42, 72, 73, 96 och 99 §§, 12 kap. 2 §, 13 kap. 5 och 17 §§, 14 kap. 5 § 1 mom. ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 2 kap. 35, 64, 65, 66 och 68 §§, 3 kap. 13, 14 och 17 §§, 4 kap. 19 §, 6 kap. 3 § 1 och 3 mom., 11 och 27 §§, 7 kap. 36, 45, 61 och 62 §§, 8 kap. 33, 40, 41 och 45 §§, 10 kap. 2, 3, 4, 11, 14, 33 och 41 §§, 42 § 1 mom., 43, 44, 53, 68, 74, 77 och 78 §§, 11 kap. 34 §, 35 § 1, 2 och 4 mom., 36, 46, 48 och 59 §§, 66 § 2 mom., 67, 85 och 94 §§, 13 kap. 14 och 17 §§, 14 kap. 5 § 1 mom., 6 och 8 §§ orden "Konungens befallningshavande" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstyrelsen" i motsvarande form,

dels att i rubriken före 4 kap. 9 § samt i 1 kap. 14 §, 3 kap. 8 §, 4 kap. 9–12 §§, 6 kap. 10 §, 10 kap. 11, 21, 41 och 57 §§, 11 kap. 34 § och 62 § 2 mom., 14 kap. 2 och 3 §§ ordet "kronan" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "staten" i motsvarande form,

dels att 2 kap. 9, 15, 31, 33, 34 och 36 §§, 3 kap. 10 §, 6 kap. 28 och 29 §§, 7 kap. 7, 13 och 19 §§, 10 kap. 52 och 81 §§, 11 kap. 37 § samt 14 kap. 10 § skall ha nedan angivna lydelse.

2 kap.

9 §³ Staten, kommun eller vattenförbund äge rätt att i eller invid vattendrag för fiskens framkomst anordna särskild fiskväg eller eljest vidtaga anstalter för fiskets befrämjande ävensom taga i anspråk det vatten, som för ändamålet erfordras.

Staten, kommun eller vattenförbund äge rätt att i eller invid vattenområde vidtaga åtgärd som är önskvärd från hälsosynpunkt eller allmän miljövårdssynpunkt samt taga i anspråk för sådant ändamål erforderligt vatten.

Beträffande företag, som avses i första eller andra stycket, skola tillämpas bestämmelserna i denna lag angående byggande i vatten; dock gälle i stället för vad i 3 § första stycket stadgas om hinder mot byggande, att företaget ej må utföras, om det medför skada eller olägenhet, som står i missförhållande till nytan.

15 § Vill någon för tillgodogörande av vatten begagna sig av annan tillhörig byggnad i vatten, och kan det ske utan väsentlig olägenhet för byggnadens ägare, vare han därtill berättigad; dock åligge honom att, efter ty byggnaden prövas vara honom till gagn, gottgöra ägaren skälig andel av byggnadens värde i det skick, vari den befinnes, samt taga del i kostnaden för dess framtida underhåll. För intrång och olägenhet, som tillskyndas byggnadens ägare, skall ersättning givas enligt reglerna i 9 kap.

Vill staten, kommun eller vattenförbund för tillgodoseende av allmänna miljövårdsintressen begagna sig av annan tillhörig byggnad i vatten, skall vad i första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

31 §⁴ Ägare av byggnad i vatten må, vare sig särskilda regler för vattenushållningen vid byggnaden blivit meddelade eller icke, hos vattendomsstolen söka fastställande av ändrade eller nya bestämmelser i ämnet. Enahanda rätt tillkomme ock annan än byggnadens ägare för bättre utnyttjan-

³ Senaste lydelse 1969: 396.

⁴ Senaste lydelse 1961: 48.

de av vattenkraften i honom tillhörigt strömfall samt staten, kommun eller vattenförbund för ändamål som omförmåles i 9 §. Ärende, som nu nämnts, prövas i enlighet med de för byggande i vatten stadgade grunder, och gälle om verkan av vattendomstolens beslut i tillämpliga delar vad ovan finnes sagt beträffande beslut i byggnadsmål.

Saknas beträffande byggnad i vatten bestämmelser om vattenhushållningen, eller äro gällande bestämmelser ofullständiga, må på talan av någon, som av hushållningen lider skada, vattendomstolen, där det kan ske utan förnärmande av tredje mans rätt, till efterrättelse mellan parterna i målet och deras rättsinnehavare fastställa sådana bestämmelser, som utan att ändra vad lagligen må gälla äro ägnade att för framtiden förebygga skadan.

33 § Ägare av byggnad i vatten vare, där försummelse i underhållet kan föranleda fara för allmän eller enskild rätt, pliktig att underhålla byggnaden så, att sådan fara förebygges.

Föreligger försummelse, som avses i första stycket, får länsstyrelsen antingen förordna om rättelse på den försumliges bekostnad eller vid vite tillhålla den försumlige att själv vidtaga rättelse.

34 §⁵ Dammbyggnad i älv, ström, å eller större bäck eller annan i sådant vattendrag uppförd byggnad, varigenom märkbar inverkan sker på vattenståndet, må ej utrivs, med mindre dylik åtgärd blivit i laga ordning medgiven.

Vill ägare av byggnad, som i första stycket avses, icke längre nyttja byggnaden, göre i den ordning 11 kap. stadgar ansökan hos vattendomstolen om tillåtelse att utriva byggnaden. Prövas byggnadens borttagande medföra synnerlig skada för annan tillhörig fast egendom, må domstolen efter åtagande av ägare till sådan egendom föreskriva, att han och de, som i äganderätten efterträda honom, skola för framtiden, intill dess annorlunda varder bestämt, underhålla byggnaden så som i 33 § sägs och fullgöra vad beträffande byggnaden i övrigt enligt lag åligger ägaren; vållas genom byggnadens bibehållande ägaren skada, skall den ersättas. Staten, kommun eller vattenförbund må ock till skydd för allmänna intressen åtaga sig underhållsskyldighet, som nu nämnts. Göres ej åtagande, varom nu är sagt, meddele vattendomstolen nödiga föreskrifter i avseende å byggnadens utrivande och äge i sammanhang därmed bestämma att, där byggnadens ägare brister i fullgörandet av vad honom ålagts, den, vars rätt är beroende därav må utföra arbetet på ägarens bekostnad.

Har, på sätt i andra stycket stadgas, ägare av fast egendom jämlikt åtagande ålagts att underhålla annan tillhörig byggnad i vatten, skall vattendrättsdomaren ofördröjligen därom göra anmälan hos inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken.

36 §⁶ Rensning, som för bibehållande av vattens djup eller läge är av nöden, äge den, som av uppgrundningen kan lida men, verkställa utan vattendomstols prövning, som i 20 § sägs, ändå att arbete inom annans område tarvas; dock skall i ty fall denne förut därom tillsägas. Rätt, som nu avses,

⁵ Senaste lydelse 1971: 531.

⁶ Senaste lydelse 1961: 48.

tillkommer också staten, kommun eller vattenförbund, när rensning är påkallad från hälsosynpunkt eller allmän miljövardssynpunkt. Vill den, som ämnar företaga rensning, hos vattendomstolen påkalla prövning av arbetets laglighet, äge han rätt därtill; och gälle om sådan prövning vad angående byggande i vatten är i denna lag stadgat. Har prövning, som nu sagts, icke ägt rum, skall i fråga om rensning stadgandet i 26 § av detta kap. äga motsvarande tillämpning.

Jord eller annat, som vid rensning upptages, må, om det är påkallat och ej avsevärda olägenheter vållas därav, uppläggas på närmaste strand eller föras till lämpligt ställe i närheten; dock skall markens ägare förut därom underrättas. Till skydd för allmänna eller enskilda intressen skola vidtagas erforderliga åtgärder, som ej föranleda oskäligen kostnad. För skada och intrång, som likväl uppkommer, skall ersättning givas efter vad i 9 kap. sägs.

3 kap.

10 §⁷ Byggnad i vatten eller annan anläggning, som gjorts för vattenreglering, skall, där någons rätt kan vara därav beroende, av deltagarna i företaget behörigen underhållas. Härvid äger 2 kap. 33 § andra stycket motsvarande tillämpning. Beträffande fördelningen av kostnad för underhåll och skötsel så ock av andra utgifter för företaget, vilka icke äro att hänföra till anläggningskostnad, gälle i tillämpliga delar vad i 3, 4, 6 och 8 §§ är stadgat.

Om förrättningskostnaden och dess fördelning stadgas i 10 kap. 79 och 80 §§.

Vad i 2 kap. 36 § är föreskrivet i fråga om uppläggande av jord eller annat, som vid rensning upptages, skall lända till efterrättelse jämväl beträffande rensning för vattenreglering.

6 kap.

28 §⁸ Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må staten, kommun, vattenförbund, förvaltare, som är utsedd enligt 82 a § lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled, eller den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen tillåtas bortskaffa anläggningen med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade. Vattendomstolen meddelar behövliga föreskrifter i fråga om bortskaffandet. Domstolen äger därvid bestämma att den som är beroende av bortskaffandet får utföra arbetet på sökandens bekostnad, om denne ej fullgör vad som ålagts honom.

Om sannolika skäl föreligga att anläggning kan bortskaffas utan att allmänt eller enskilt intresse förnärmas, får bortskaffande ske utan att vattendomstolens tillstånd inhämtats. Har förvaltare utsetts enligt 82 a § lagen om flottning i allmän flottled och skall åtgärden vidtagas av annan än denne, skall dock förvaltaren ha lämnat sitt medgivande. Har anläggningen bortskaffats utan föregående prövning, är den som vidtagit åtgärden bevisningsskyldig beträffande de före åtgärden rådande förhållandena i vattnet.

⁷ Senaste lydelse 1920: 459.

⁸ Senaste lydelse 1971: 531.

Kan fast egendom skadas genom att anläggning i avlyst flottled bortskaffas eller vill någon använda sådan anläggning för att tillgodogöra sig vattnet, äger vattendomstolen bestämma att anläggningen skall övertagas av fastighetsägaren eller den som vill tillgodogöra sig vattnet. Vill staten, kommun eller vattenförbund till skydd för allmänna intressen få övertaga anläggning för flottleden, äger vattendomstolen besluta om sådant övertagande. Nye ägaren är skyldig att underhålla anläggningen så att fara ej uppkommer för allmän eller enskild rätt.

Har ägare av fast egendom, för vilken bortskaffande av flottledsanläggning skulle medföra skada, enligt tredje stycket berättigats övertaga anläggningen, skall vattenrättsdomaren göra anmälan härom hos inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken.

29 §⁹ För genomförande av återställningsåtgärder efter avslutning av allmän flottled äger förvaltare som är utsedd enligt 82 a § lagen (1919: 426) om flottning i allmän flottled samma rätt som enligt 2 kap. 9 § tillkommer staten, kommun och vattenförbund.

7 kap.

7 §¹⁰ Tarvas för torrläggning av mark, att genom väg vattenavlopp anordnas eller ock befintligt sådant utvidgas eller fördjupas, skall arbetet ombesörjas av vägens ägare, där ej denne hellre vill överlämna det åt den dikande. Arbetet skall, såvitt ej i 8 § annorledes stadgas, bekostas av den dikande.

Vad nu sagts om ägare av väg avser i fråga om allmän väg väghållaren.

13 §¹¹ Skall allmän väg eller därtill hörande bro eller trumma genom väghållarens försorg byggas eller ändras och påfordrar ägare av mark, innan arbetet påbörjas, att för markens framtida torrläggning vattenavlopp anordnas genom vägen i enlighet med av honom framlagd, av sakkunnig person uppgjord plan, åligge väghållaren att sålunda utföra arbetet, där det kan ske utan men för anläggningens brukbarhet och framtida bestånd; och njute ersättning därför med det belopp, varmed anläggningen och underhållet därav må fördyras. Underlåtes det och kommer torrläggningsföretaget sedermera till utförande må, ändå att enligt här ovan givna bestämmelser arbetet skall bekostas av den dikande, större kostnad än nu sagts icke åläggas honom.

Vad ovan stadgats skall äga motsvarande tillämpning å järnväg med därtill hörande broar och trummor.

19 §¹² Där arbete i anledning av dikning på bekostnad av den dikande eller markägare, som i 13 § avses, verkställs av annan, skall, om ej annat överenskommes, den för arbetet utgående ersättningen utbetalas i mån av arbetets utförande. Gottgörelse för ökning eller minskning i underhållskostnad skall, om ej annat överenskommes, erläggas efter arbetets utförande på en gång eller ock, om den betalningsskyldige det äskar, fördelas till utbetal-

⁹ Senaste lydelse 1969: 396.

¹⁰ Senaste lydelse 1920: 459.

¹¹ Senaste lydelse 1920: 459.

¹² Senaste lydelse 1920: 459.

ning på högst tio år med skyldighet för denne att å oguldet kapitalbelopp gälda ränta efter den räntefot, som finnes skälig. Gottgörelse för ökning i underhållskostnad skall i fråga om allmän väg inbetalas till väghållningsmyndigheten, som även har att gälda gottgörelse för minskning i dylik kostnad.

Skall ersättning, som nu sagts, gäldas av den dikande eller markägare, som i 13 § avses, vare denne, om det äskas, pliktig att för beloppet hos länsstyrelsen ställa pant eller borgen.

10 kap.

52 §¹³ Ingår i planen för företag, som avses i 32 §, anordnande eller ändrande av vattenavlopp genom järnväg, åligger förrättningsmannen att insända planen i denna del till statens vägverk eller, i fråga om statens järnväg, till vederbörande distriktschef, som har att skyndsamt till förrättningsmannen avgiva yttrande, huru arbetet lämpligast bör verkställas. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning, där eljest företag, som nu nämnts, berör bro, trumma eller annan anläggning för järnväg och särskild åtgärd kan komma i fråga till skydd för sådan anläggning.

Har i synemännens utlåtande angående företaget gjorts avvikelse från vad sålunda föreslagits, skall utlåtandet i denna del underställas vattendomstolens prövning.

Ingår i planen för företag, som i första stycket sägs, anordnande eller ändrande av vattenavlopp genom allmän väg eller berör företaget eljest sådan väg, åligger förrättningsmannen att insända planen i denna del till vederbörande väghållningsmyndighet, som har att skyndsamt till förrättningsmannen avgiva yttrande, huru arbetet lämpligast bör verkställas.

Har i synemännens utlåtande gjorts avvikelse från vad väghållningsmyndigheten föreslagit, skall utlåtandet i denna del underställas vattendomstolens prövning. Är avvikelsen ringa och berör den icke sättet för anordnande av avlopp genom bro, vare underställning dock ej erforderlig. I stället åligger förrättningsmannen att ofördröjligen medelst rekommenderat brev underrätta väghållningsmyndigheten om avvikelsen.

81 §¹⁴ Vad i 10 § sista stycket, 15 § samt 22–24 §§ är stadgat skall jämväl äga tillämpning å syneförrättning rörande företag, som avses i 32 §.

11 kap.

37 §¹⁵ Kan inverkan ske på kanal- eller slussanläggning, skall kungörelsen delgivas anläggningens ägare eller styrelsen för densamma på sätt, som för delgivande av stämning i tvistemål är stadgat. Lag samma vare beträffande känd förvaltning eller styrelse för annan allmän farled eller vattenregleringsföretag eller flottningsstyrelse för allmän flottled eller syssloman eller styrelse för torrlägningsföretag eller företag enligt 8 kap., där det företag, varom i målet är fråga, berör led eller företag, som nu nämnts. Det sagda skall äga motsvarande tillämpning på vattenförbund.

¹³ Senaste lydelse 1939: 146.

¹⁴ Senaste lydelse 1920: 459.

¹⁵ Senaste lydelse 1974: 273.

Är fråga att genom tillämnad byggnad taga i anspråk av annan tillgodogjord vattenkraft, skall kungörelsen på sätt förut sagts delgivas ägaren av den anläggning, där kraften tillgodogöres.

Vad i andra stycket är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, där fråga är om meddelande av bestämmelser angående den omfattning, i vilken vatten må tillgodogöras vid annans grundvattentäkt.

Där fråga är om ansökan, som i 17 § 21 avses, skall kungörelsen delgivas ägaren av det strömfall, från vilket andelskraft tillhandahålles. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande ansökan enligt 17 § 13.

Ansökan, som i 17 § 12 avses, skall, där ansökningen ej göres av byggnadens ägare, delgivas denne.

Skall delgivning ske genom sökandens försorg, äge vad i 32 kap. 2 § rättegångsbalken är stadgat om stämning motsvarande tillämpning; vad där sägs om rätten skall avses vattenrättsdomaren. Förklaras ansökningen i anledning av underlåten delgivning förfallen, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av ansökningen. Tillkännagivande om beslutet skall lämnas parterna i den för kallelser till dem stadgade ordning.

14 kap.

10 §¹⁶ Mot beslut av länsstyrelsen enligt denna lag om föreläggande vid vite, om fastställelse av stadgar eller av ändring av stadgar, om förordnande av förrättningsman, biträdande förrättningsman, god man eller biträde åt sakägare, om förordnande eller entledigande av syssloman eller om arvode till syssloman föres talan hos kammarrätten genom besvär.

I samma ordning föres talan mot beslut av länsstyrelsen beträffande föreläggande enligt 2 kap. 35 § vid annat äventyr än vite eller förordnande om rättelse på den försumliges bekostnad enligt 2 kap. 33 § andra stycket, 65 § andra stycket eller 3 kap. 10 § första stycket andra punkten eller beträffande fråga som avses i 2 kap. 64 § eller 68 § första stycket samt mot sådant beslut av länsstyrelsen som avses i 10 kap. 53, 77 eller 78 §.

I övrigt föres talan mot beslut av länsstyrelsen enligt denna lag hos regeringen genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1977.

På regeringens vägnar

SVEN ROMANUS

Lars K. Beckman
(Justitiedepartementet)

¹⁶ Senaste lydelse 1971: 567.

